

Забезпечення умов виробництва продукції сільськогосподарським товаровиробникам

Кобилкіна С.В., к.с. н., доцент

Сумський національний аграрний університет

Серед усіх галузей матеріальної сфери виробництва економічної діяльності сільське господарство є найбільш витратною галуззю, тому що витрати в першу чергу повинні спрямовуватись на відтворення умов існування галузі взагалі. Однак, воно неспроможне у окремі роки без підтримки держави відтворювати витрачені виробничі ресурси, тим більше підтримувати у належному вигляді екологічний стан земель.

Розв'язання проблеми інтеграції України до світового господарства започатковано Т. Ковальчуком, В. Роговим, О. Чалим, Л. Козаченком, В. Кременем, О. Шитрею, А. Шаповаловим, Л. Мініним, Ю. Пахомовим, О. Сгоровим, П. Кабаном, О. Амошею, В. Безрученком, В. Сиденком.

Дослідженням даних проблем займається велика кількість провідних вчених та політиків як України, так і інших країн Європи. При цьому спостерігаються значні відмінності у поглядах та позиціях різних дослідників, що свідчить про необхідність доопрацювання даних питань.

У вітчизняній науковій літературі, у висловлюваннях практиків наведено немало аргументів на користь державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Але за останні роки сільськогосподарським товаровиробникам дотацій з бюджету не виділялось. Державна підтримка вітчизняного сільського господарства існувала за рахунок податку на додану вартість. В мировій практиці існує державна підтримка сільськогосподарського товаровиробника. В більшості країн ЄС розмір дотації складають 300-460 євро на 1 га. Процеси асоціації України з ЄС все більше висувається вимог щодо створення умов для підвищення конкурентноздатності сільськогосподарської продукції нашої країни на

світовому ринку. Для цього необхідне нарощування державної підтримки сільського господарства..

Сільське господарство, на думку П.Т.Саблука може вважатися конкурентноздатним, якщо рівень рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції буде складати 46-48 %.¹ Існує необхідність обґрунтування методики визначення розмірів державної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам та квот на виробництво продукції сільськогосподарського виробництва .

Методика обчислення розміру державної підтримки на 1 га посіву даної культури повинна враховувати різницю між фактичним рівнем рентабельності виробництва продукції рослинництва та необхідним рівнем для розширеного відтворення використовуваних ресурсів. Вона матиме наступний вигляд:

$$Ps = \sum qz / \text{га} [1 + (R\%_{\text{н}} - R\%_{\text{ф}}) : 100\%] - \sum qz / \text{га}; \quad (1)$$

де $\sum qz / \text{га}$ - витрати на 1га на вирощування даної культури в сучасних умовах ;

$R\%_{\text{н}}$ - нормативний рівень рентабельності, необхідний для розширеного відтворення виробничих ресурсів (48%);

$R\%_{\text{ф}}$ - фактичний рівень рентабельності, %;

Для умов Сумського району Сумської області розмір державної підтримки на 1 га посіву зернових в сучасних умовах повинен складати :

$$Ps = 2731,23 \times [1 + (48,0 - 18,3) : 100\%] - 2731,23 = 3542,41 - 2731,23 = 811,2 \text{ грн.}$$

Надання державної підтримки сільськогосподарським підприємствам вимагає визначення критеріїв оцінки діяльності підприємств, при яких це можливо і доцільно. Критерієм надання державної підтримки сільськогосподарським підприємствам повинна бути квота на виробництво продукції сільського господарства, яка є зобов'язанням підприємця виробляти фіксований обсяг продукції при найбільш повному і ефективному використанні виробничих ресурсів та генетичного потенціалу сільськогосподарських культур та тварин. Для відповідності пропозиції

платоспроможному попиту сільським товаровиробникам квота повинна передбачати об'єми виробництва продукції сільського господарства з врахуванням внутрішнього платоспроможного попиту на сільськогосподарську продукцію з врахуванням можливих обсягів її реалізації на зовнішньому ринку. Для ринкових умов державне регулювання через встановлення планів виробництва представляє встановлення квот на обсяг виробництва продукції та її реалізації.

При встановленні квот на виробництво окремих видів сільськогосподарської продукції першочергової уваги потребує збереження земель від ерозії та деградації за рахунок цільового використання їх у відповідності з вимогами ґрунтозахисної системи землеробства. Це потребує виключення зі складу земель сільськогосподарського призначення площі еродованих та деградованих земель, а також земель, які у відповідності з ґрунтозахисною системою землеробства, не можуть бути використані у якості ріллі або ж навіть природних кормових угідь.

Ґрунтозахисна система передбачає обов'язкове дотримання сівозмін сільськогосподарських культур, що є найбільш дієвим і доступним для будь-якого землекористувача комплексом агротехнічних заходів для захисту ґрунтів від ерозії, збереження вмісту гумусу та поживних речовин у ґрунті, захисту рослин від хвороб та шкідників.

При розробці квот на виробництво окремих видів продукції рослинництва необхідно виходити, в першу чергу, з розмірів посівної площі кожної сільськогосподарської культури у відповідності до її питомої ваги у сівозмінній площі, яка, в свою чергу, суттєво залежить від специфічних обмежень до розміщення.

Встановлення планів виробництва продукції сільського господарства повинно сприяти найбільш повному і ефективному використанні виробничих ресурсів

Список використаної літератури

1. Саблук П.Т. та ін. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку. Інформаційно-аналітичний збірник (випуск 4-6):К.: ІАЕ.УААН, 1999 - 2003 – С.13.